

Жовтень ' 2014

**Інформаційний
бюлетень**

**ГРОМАДСЬКА ДУМКА І СУСПІЛЬНІ НАСТРОЇ
НАПЕРЕДОДНІ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ**

**(за даними всеукраїнського репрезентативного
опитування, проведеного 13–19 жовтня 2014 року)**

**За редакцією
члена-кореспондента НАПН України
М. М. Слюсаревського**

Упорядник Л. П. Черниш

Громадська думка і суспільні настрої напередодні парламентських виборів. Жовтень ' 2014 : інформаційний бюлетень / за ред. М. М. Слюсаревського ; упоряд. Л. П. Черниш. – К., 2014. – 48 с.

Бюлетень підготовлено за даними всеукраїнського репрезентативного опитування, проведеного Інститутом соціальної та політичної психології НАПН України спільно з Асоціацією політичних психологів України 13–19 жовтня 2014 р. Ці дані порівнюються з попередніми “зрізами” моніторингових циклів, які постійно здійснює інститут.

Для науковців, працівників ЗМІ, представників громадськості.

У проведенні дослідження, опрацюванні його даних та підготовці матеріалів бюлетеня взяли участь: *Л. М. Калачнікова, Т. А. Кузьменко, В. І. Пустовойт, М. М. Слюсаревський, О. В. Сушич, П. Д. Фролов, О. І. Хоріна, Л. П. Черниш.*

Адреса:

04070, м. Київ, вул. Андріївська, 15
тел. (044)425-24-08 , (044)425-22-87
факс. (044)425-45-56
e-mail: info@ispp.org.ua

При використанні матеріалів дослідження посилання на Інститут соціальної та політичної психології НАПН України обов'язкове.

© Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, 2014

З М І С Т

Попередні зауваження	4–5
I. Електоральні наміри населення та їх мотивація	6–20
II. Передвиборна агітація і динаміка політичних симпатій	21–30
III. Антитерористична операція і перемир'я на Донбасі	31–39
IV. Закон про люстрацію і самосуди над можновладцями	40–42
V. Загальна оцінка внутрішньополітичної ситуації та міжнародного становища України	43–48

ПОПЕРЕДНІ ЗАУВАЖЕННЯ

Масове опитування громадян, результати якого подаються нижче, проведено Інститутом соціальної та політичної психології НАПН України спільно з Асоціацією політичних психологів України 13–19 жовтня 2014 року за вибіркою, що репрезентує доросле населення України віком від 18 років і старше. Опитування проводилося методом інтерв'ювання. Опитано 2000 респондентів у 152 населених пунктах (з них 71 – міські, 81 – сільські) усіх регіонів України за винятком АР Крим та територій, не контрольованих українською владою в Донецькій і Луганській областях. Похибка вибірки становить 3,2%.

Основні соціально-демографічні характеристики вибіркової сукупності:
за віком:

18–29 років – 20,3%;

30–55 років – 46,0%;

56 років і старше – 33,7%;

чоловіки – 45,7%;

жінки – 54,3%;

за рівнем освіти:

повна вища – 15,8%;

неповна вища, середня спеціальна – 22,3%;

повна середня – 43,4%;

неповна середня – 18,5%;

українці – 87,1%;

росіяни – 11,0%;

особи інших національностей – 1,8%;

за родом занять:

працівники промисловості – 10,6%;

працівники сільського господарства – 5,6%;

працівники сфери обслуговування – 15,0%;

держслужбовці – 3,3%;
працівники освіти, науки, охорони здоров'я, культури тощо – 8,0%;
студенти, учні – 5,0%;
підприємці – 6,6%;
військовослужбовці (МВС, СБУ) – 0,7%;
пенсіонери – 28,9%;
безробітні – 8,6%;
домогосподарки – 6,0%;
особи іншого роду занять – 1,6%.

Для аналізу регіональних особливостей використано умовний поділ України на такі макрорегіони:

- **Західний** (Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька області);
- **Центральний** (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська області, м. Київ);
- **Східний** (Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Луганська, Харківська області);
- **Південний** (Миколаївська, Одеська, Херсонська області).

Результати опитування у міру можливості порівнюються з попередніми “зрізами” відповідних моніторингових циклів.

I. Електоральні наміри населення та їх мотивація

- Порівняно з попереднім опитуванням, яке проводилося на старті виборчої кампанії (5–12 вересня), рівень очікуваної електоральної активності населення істотно не змінився. Мають твердий намір голосувати 40,7% громадян, ще 35,8% заявляють, що скоріше голосуватимуть, ніж не голосуватимуть (разом 76,5%). Так само, як і під час попереднього опитування, істотно різняться частки активного електорату в регіонах: якщо на Заході та в Центрі кількість тією чи іншою мірою схильних до участі в голосуванні перевищує 83%, то на Сході та Півдні вона становить лише 66% і 70%, відповідно. Спостерігається також істотна залежність очікуваної активності на виборах од віку респондентів: що вони старші, то більше схильні голосувати (див. розподіл відповідей на запитання № 1*).

- На тлі сталості тенденцій участі/неучасті в голосуванні впродовж виборчої кампанії відбувся певний перерозподіл електоральних симпатій між партіями-фаворитами парламентських перегонів. Так, більш чи менш помітно зменшилася кількість прихильників “Блоку Петра Порошенка”, Радикальної партії Олега Ляшка, “Громадянської позиції” Анатолія Гриценка, “Сильної України” Сергія Тігіпка, “Правого Сектора” (серед громадян, які тією чи іншою мірою схильні голосувати і визначилися з вибором, це зменшення становить 8,3%, 2,4%, 2,2%, 2,4%, 1,8%, відповідно). Натомість істотно більше симпатиків стало у “Народного фронту” (на 6,8%) та Об’єднання “Самопоміч” (на 5,5%). Простежуються також тенденції зростання, щоправда слабовиражені, числа прихильників ВО “Батьківщина”, ВО “Свобода”, Комуністичної партії України. Крім того, значну частку електоральних симпатій перебрала на себе політична партія “Опозиційний блок”, якої не було у списку під час опитування 5–12 вересня. Слід також зауважити, що за період виборчої кампанії істотно зменшилася частка активного електорату, який не визначився з вибором (з майже 20% до 13%). Усе це спричинило певні зміни в конфігурації лідерів передвиборних змагань або й позбавило деякі політичні сили лідерського статусу.

Якби вибори відбувалися на момент опитування, 5-відсотковий бар’єр могли б упевнено подолати шість партій: “Блок Петра Порошенка” (23,2% активного електорату, що визначився з вибором), політична партія “Народний фронт” (14,9%), Радикальна партія Олега Ляшка (10,3%), політична партія “Опозиційний блок” (8,8%), Об’єднання “Самопоміч” (8,5%) і Всеукраїнське об’єднання “Батьківщина” (8,1%). Балансують на грані прохідного бар’єру ВО “Свобода” (5,4%) і Компартія України (4,9%). З певними застереженнями можна говорити, що не втратили шансів подолати

* Надалі в дужках буде зазначатися лише № запитання, розподіл відповідей на яке коментується.

його також “Громадянська позиція” А. Гриценка (4,4%) та “Сильна Україна” С. Тігіпка (3,9%). Решта партій набирають усі разом 7,7% голосів і не здатні скласти реальної конкуренції переліченим вище політичним силам. **(№2)**

● Незважаючи на часткову втрату свого електорату (його втрачено переважно на Сході), партія “Блок Петра Порошенка” зберігає лідерство в усіх інших регіонах: на Заході її прихильники становлять 18,8% загальної чисельності виборців, у Центрі – 20%, на Півдні – 17,4%. У Східному регіоні лідирує “Опозиційний блок” (15%), і саме тут в основному локалізовано електорат цієї партії. “Народний фронт” вийшов на друге місце в Західному і Центральному регіонах – 13,9% і 11,4%, відповідно. На Півдні друге місце зберігає за собою “Сильна Україна” (7,2%), на Сході його посідає “Блок Петра Порошенка” (10,9%). Електорат “Самопоміч” локалізується переважно на Заході, де вона утримує третє місце (з результатом 11,6% загальної чисельності виборців регіону). У Західному і Центральному регіонах виборці також порівняно частіше схильні голосувати за Радикальну партію, “Батьківщину” та “Свободу”, а в Південному та Східному – за Комуністичну партію. **(№2, розподіл відповідей у регіональному розрізі)**

● Має місце певна залежність електоральних симпатій громадян від їхнього віку та освітнього рівня. Так, з підвищенням віку посилюється схильність респондентів обирати “Блок Петра Порошенка”, “Опозиційний блок”, ВО “Батьківщина” та Компартію України, а частка молоді (віком 18–29 років) найбільшою є в електораті Радикальної партії Олега Ляшка (що з огляду на порівняно нижчу електоральну активність молодих виборців навряд чи дає цій політичній силі незаперечні переваги). **(№ 2, розподіл відповідей у віковому розрізі)**

Чим вищий освітній рівень опитаних, тим частіше вони виявляють готовність голосувати за “Блок Петра Порошенка”, “Народний фронт” та “Самопоміч”, і навпаки, зі зниженням освітнього рівня позитивно корелює вибір Комуністичної та Радикальної партій і, як не дивно, ВО “Батьківщина”. Інших виразних тенденцій впливу вікового та освітнього чинників на політичну позицію респондентів не зафіксовано. **(№ 2, розподіл відповідей за рівнем освіти)**

● Свій вибір тієї чи іншої партії громадяни здебільшого вмотивовують такими міркуваннями та аргументами: “цю партію очолює політик, якому я довіряю” (29,2%); “приваблюють особисті якості кандидатів від цієї партії” (26,7%); “ця партія виражає й захищає інтереси таких людей, як я” (25,1%); “ця партія обстоює ідеологію, політичні погляди, які я поділяю” (24,9%); “ця партія наведе порядок” (23,4%). Водночас доволі часто виборці голосують за певну партію і тому, що вона в їхньому уявленні є “найменшим злом” (22,4%) та має “добрі шанси на обрання” (21,3%). Значно меншу роль відіграє так звана негативна мотивація голосування: “ця партія виступає проти нинішньої влади” – 9,5%; “хочу, щоб не перемогла якась інша партія” – 7,8%. **(№ 3)**

● Найчастіше мотивами довіри до лідера партії та її добрих шансів на перемогу керуються прихильники “Блоку Петра Порошенка” (у даному разі опитані, очевидно, мають на увазі не номінального лідера, а Президента України, ім'ям якого названо партію); мотивами привабливості особистісних рис кандидатів та “найменшого зла” – прихильники “Самопоміч”; мотивами захисту партією власних інтересів виборця та наведення порядку – прихильники Радикальної партії Олега Ляшка. Натомість у симпатиків “Опозиційного блоку” переважає негативна мотивація: понад половину з них голосують за цей блок тому, що він “виступає проти нинішньої влади”. Варто також зазначити, що порівняно з кампанією 2007 року, коли теж відбувалися позачергові вибори до Верховної Ради, у структурі електоральної мотивації громадян сталися певні зміни, які, проте, не піддаються однозначній оцінці. Так, значно посилюється мотив особистої привабливості кандидатів і водночас відійшов далеко на другий план такий важливий чинник осмисленого вибору тієї чи іншої політичної сили, як оцінка її попередньої діяльності. Позитивна оцінка попередньої діяльності партії нині є суттєвою здебільшого лише для тих, хто голосує за “Батьківщину” (29,9%) і “Народний фронт” (23,4%). **(№ 3, розподіл відповідей за мотивами голосування)**

Що ж стосується мотивів неучасті у виборах (так званого абсентеїзму виборців), то серед них сьогодні домінує такий: “у списку немає партій, за які варто було б голосувати” (33,4% проти 14,1% у 2007 році!). Водночас мотив нечесності виборів, який виразно переважав сім років тому (41%), тепер видається суттєвим лише для 29% абсентеїстів. Іншими словами, більшість тих, хто “голосує ногами”, роблять це не через те, що бояться спотворення результатів їхнього волевиявлення, а тому, що не бачать партій, гідних обрання. **(№ 4)**

1. Розподіл відповідей на запитання “Якби нинішні позачергові вибори до Верховної Ради України відбувалися вже наступної неділі, чи взяли б Ви участь у голосуванні?” (у %)

	Вересень 2014 р.		Жовтень 2014 р.	
однозначно так	38,5	73,2	40,7	76,5
скоріше так	34,7		35,8	
скоріше ні	7,8	17,3	6,8	15,5
однозначно ні	9,5		8,7	
важко відповісти	9,5		8,0	

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Макрорегіони			
	Західний	Централь- ний	Східний	Південний
Так (однозначно так + скоріше так)	83,2	83,1	66,2	69,7
Ні (скоріше ні + однозначно ні)	10,3	10,7	23,9	19,1
важко відповісти	6,6	6,3	9,9	11,2

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
Так (однозначно так + скоріше так)	72,2	76,1	79,9
Ні (скоріше ні + однозначно ні)	19,5	16,6	11,4
важко відповісти	8,4	7,2	8,8

2. Розподіл відповідей на запитання *“За яку з перелічених нижче політичних сил Ви проголосували б найближчої неділі на виборах до Верховної Ради України?”* (у %)

	По вибірці в цілому		Серед тих, хто має намір взяти участь у голосуванні (однозначно так + скоріше так)		Серед тих, хто має намір взяти участь у голосуванні і визначився з вибором	
	Вересень 2014 р.	Жовтень 2014 р.	Вересень 2014 р.	Жовтень 2014 р.	Вересень 2014 р.	Жовтень 2014 р.
Партія “Блок Петра Порошенка” *	19,5	16,6	25,4	20,2	31,5	23,2
Політична партія “Народний фронт”	5,0	10,6	6,5	12,9	8,1	14,9
Радикальна партія Олега Ляшка	8,6	7,9	10,2	9,0	12,7	10,3
Політична партія “Опозиційний блок”	не було у списку	6,6	не було у списку	7,7	не було у списку	8,8
Політична партія “Об’єднання “Самопоміч”	2,0	5,8	2,4	7,4	3,0	8,5
Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Батьківщина”	5,0	5,8	6,3	7,0	7,9	8,1
Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Свобода”	2,8	3,7	3,7	4,7	4,6	5,4
Комуністична партія України	3,3	3,5	3,4	4,3	4,2	4,9
Політична партія “Громадянська позиція (Анатолій Гриценко)”	4,3	3,2	5,3	3,9	6,6	4,4
Партія Сергія Тігіпка “Сильна Україна”	4,2	3,3	5,1	3,4	6,3	3,9
Політична партія “Правий Сектор”	2,6	1,5	3,3	2,0	4,1	2,3
Політична партія “Всеукраїнське аграрне об’єднання “Заступ”	не було у списку	1,0	не було у списку	1,2	не було у списку	1,4
Політична партія “Інтернет партія України”	не було у списку	0,5	не було у списку	0,7	не було у списку	0,8
Партія “Солідарність жінок України”	не було у списку	0,5	не було у списку	0,6	не було у списку	0,7
Політична партія “5.10”	не було у списку	0,3	не було у списку	0,4	не було у списку	0,5

* У запропонованому респондентам переліку партій біля кожної з них у дужках зазначалися прізвища перших 5-ти кандидатів виборчого списку партії.

	По вибірці в цілому		Серед тих, хто має намір взяти участь у голосуванні (однозначно так + скоріше так)		Серед тих, хто має намір взяти участь у голосуванні і визначився з вибором	
	Вересень 2014 р.	Жовтень 2014 р.	Вересень 2014 р.	Жовтень 2014 р.	Вересень 2014 р.	Жовтень 2014 р.
Політична партія “Єдина Країна”	не було у списку	0,3	не було у списку	0,4	не було у списку	0,5
Партія Зелених України	не було у списку	0,2	не було у списку	0,3	не було у списку	0,3
Політична партія “Сила Людей”	не було у списку	0,2	не було у списку	0,2	не було у списку	0,2
Партія “Відродження”	не було у списку	0,3	не було у списку	0,1	не було у списку	0,2
Українська партія “Зелена Планета”	не було у списку	0,2	не було у списку	0,1	не було у списку	0,1
Політична партія “Блок лівих сил України”	не було у списку	0,2	не було у списку	0,1	не було у списку	0,1
Політична партія “Нова Політика”	не було у списку	0,1	не було у списку	0,1	не було у списку	0,1
Політична партія “Національна Демократична партія України”	не було у списку	0,1	не було у списку	0,1	не було у списку	0,0
Політична партія “Україна майбутнього”	не було у списку	0,1	не було у списку	0,1	не було у списку	0,1
Ліберальна партія України	не було у списку	0,1	не було у списку	0,1	не було у списку	0,1
Політична партія Конгрес Українських Націоналістів	не було у списку	0,1	не було у списку	0,1	не було у списку	0,2
Політична партія Громадянський рух України	не було у списку	0,1	не було у списку	0,1	не було у списку	0,1
Політична партія “Сила і Честь”	не було у списку	0,1	не було у списку	0,0	не було у списку	0,0
Політична партія Всеукраїнське політичне об’єднання “Україна – єдина країна”	не було у списку	0,0	не було у списку	0,0	не було у списку	0,0
ще не знаю, вагаюся з вибором	22,5	16,3	19,5	12,9	–	–
не пішов би на вибори	12,5	11,0	–	–	–	–

Примітка. У колонках з даними опитування, проведеного у вересні 2014 р., сума становить менше 100%, оскільки певна частка відповідей припала на партії, які відмовилися від участі в передвиборних перегонах.

У регіональному розрізі (у % до кількості опитаних жителів регіону, на момент останнього опитування):

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
Партія “Блок Петра Порошенка”	18,8	20,0	10,9	17,4
Політична партія “Народний фронт”	13,9	11,4	8,4	6,3
Радикальна партія Олега Ляшка	9,6	9,9	5,6	4,3
Політична партія “Опозиційний блок”	3,3	2,3	15,0	3,9
Політична партія “Об’єднання “Самопоміч”	11,6	5,2	2,3	4,3
Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Батьківщина”	5,3	7,6	4,9	3,4
Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Свобода”	5,3	5,2	1,3	1,4
Комуністична партія України	2,2	2,3	5,3	4,8
Політична партія “Громадянська позиція (Анатолій Гриценко)”	4,9	4,2	1,2	1,4
Партія Сергія Тігіпка “Сильна Україна”	2,2	1,7	4,4	7,2
Політична партія “Правий сектор”	2,0	2,2	1,0	0,0
Політична партія “Всеукраїнське аграрне об’єднання “Заступ”	0,6	1,7	1,3	0,0
Політична партія “Інтернет партія України”	0,8	0,7	0,2	1,0
Партія “Солідарність жінок України”	0,8	0,6	0,0	1,0
Політична партія “5.10”	0,4	0,6	0,0	1,0
Політична партія “Єдина Країна”	0,2	0,7	0,0	0,0
Партія Зелених України	0,0	0,0	0,3	1,0
Політична партія “Сила Людей”	0,4	0,1	0,0	0,0
Партія “Відродження”	0,2	0,6	0,0	0,0
Українська партія “Зелена Планета”	0,2	0,0	0,3	0,0
Політична партія “Блок лівих сил України”	0,4	0,0	0,2	0,0
Політична партія “Нова Політика”	0,0	0,3	0,0	0,0
Політична партія “Національна Демократична партія України”	0,0	0,3	0,0	0,0

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
Політична партія “Україна майбутнього”	0,0	0,1	0,0	0,0
Ліберальна партія України	0,2	0,0	0,0	0,0
Політична партія Конгрес Українських Націоналістів	0,2	0,1	0,0	0,0
Політична партія Громадянський рух України	0,0	0,1	0,0	0,0
Політична партія “Сила і Честь”	0,2	0,0	0,0	0,0
Політична партія Всеукраїнське політичне об’єднання “Україна – єдина країна”	0,0	0,0	0,0	0,0
ще не знаю, вагаюся з вибором	11,4	15,0	17,6	29,0
не пішов би на вибори	4,9	7,1	19,9	12,6

У віковому розрізі (у % до кількості опитаних представників певного віку, на момент останнього опитування):

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
Партія “Блок Петра Порошенка”	13,3	16,5	18,9
Політична партія “Народний фронт”	9,3	12,0	9,4
Радикальна партія Олега Ляшка	14,5	5,8	7,0
Політична партія “Опозиційний блок”	3,2	7,3	7,6
Політична партія “Об’єднання “Самопоміч”	5,2	7,0	4,6
Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Батьківщина”	4,4	5,4	7,1
Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Свобода”	4,9	3,8	2,7
Комуністична партія України	0,5	0,8	8,9
Політична партія “Громадянська позиція (Анатолій Гриценко)”	2,0	3,5	3,4
Партія Сергія Тігіпка “Сильна Україна”	3,4	3,7	2,5
Політична партія “Правий сектор”	3,9	1,3	0,4
Політична партія “Всеукраїнське аграрне об’єднання “Заступ”	1,0	1,1	1,3
Політична партія “Інтернет партія України”	2,0	0,3	0,1
Партія “Солідарність жінок України”	0,0	0,7	0,6
Політична партія “5.10”	0,5	0,4	0,3
Політична партія “Єдина Країна”	0,2	0,2	0,4
Партія Зелених України	1,0	0,0	0,0
Політична партія “Сила Людей”	0,2	0,2	0,0
Партія “Відродження”	0,2	0,2	0,3
Українська партія “Зелена Планета”	0,2	0,0	0,3
Політична партія “Блок лівих сил України”	0,0	0,0	0,4
Політична партія “Нова Політика”	0,2	0,1	0,0
Політична партія “Національна Демократична партія України”	0,0	0,1	0,1
Політична партія “Україна майбутнього”	0,2	0,0	0,0
Ліберальна партія України	0,0	0,1	0,0
Політична партія Конгрес Українських Націоналістів	0,0	0,2	0,0
Політична партія Громадянський рух України	0,2	0,0	0,0
Політична партія “Сила і Честь”	0,0	0,1	0,0
Політична партія Всеукраїнське політичне об’єднання “Україна – єдина країна”	0,0	0,0	0,0
ще не знаю, вагаюся з вибором	15,5	17,6	15,2
не пішов би на вибори	14,0	11,6	8,3

За рівнем освіти (у % до кількості опитаних представників певного освітнього рівня, на момент останнього опитування):

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
Партія “Блок Петра Порошенка”	18,7	16,2	16,5	15,7
Політична партія “Народний фронт”	12,1	11,9	11,0	6,5
Радикальна партія Олега Ляшка	4,8	7,4	8,2	10,8
Політична партія “Опозиційний блок”	7,6	5,6	7,1	5,7
Політична партія “Об’єднання “Самопоміч”	9,8	5,6	5,2	4,1
Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Батьківщина”	4,8	5,2	5,9	7,3
Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Свобода”	2,5	4,9	3,6	3,2
Комуністична партія України	2,2	1,1	2,7	9,2
Політична партія “Громадянська позиція (Анатолій Гриценко)”	3,2	3,1	2,9	3,8
Партія Сергія Тігіпка “Сильна Україна”	2,5	3,4	3,4	3,5
Політична партія “Правий сектор”	1,0	2,5	1,7	0,5
Політична партія “Всеукраїнське аграрне об’єднання “Заступ”	0,0	0,9	1,4	1,9
Політична партія “Інтернет партія України”	0,3	1,1	0,6	0,3
Партія “Солідарність жінок України”	0,0	0,4	0,7	0,5
Політична партія “5.10”	0,0	0,4	0,7	0,0
Політична партія “Єдина Країна”	0,3	0,0	0,6	0,0
Партія Зелених України	0,0	0,4	0,2	0,0
Політична партія “Сила Людей”	0,0	0,2	0,2	0,0
Партія “Відродження”	0,0	0,7	0,1	0,3
Українська партія “Зелена Планета”	0,0	0,2	0,0	0,5

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
Політична партія “Блок лівих сил України”	0,3	0,0	0,1	0,3
Політична партія “Нова Політика”	0,0	0,0	0,2	0,0
Політична партія “Національна Демократична партія України”	0,0	0,4	0,0	0,0
Політична партія “Україна майбутнього”	0,0	0,0	0,1	0,0
Ліберальна партія України	0,0	0,0	0,1	0,0
Політична партія Конгрес Українських Націоналістів	0,0	0,0	0,2	0,0
Політична партія Громадянський рух України	0,0	0,0	0,1	0,0
Політична партія “Сила і Честь”	0,0	0,0	0,0	0,3
Політична партія Всеукраїнське політичне об’єднання “Україна – єдина країна”	0,0	0,0	0,0	0,0
ще не знаю, вагаюся з вибором	19,0	17,2	16,3	13,0
не пішов би на вибори	10,8	11,2	10,2	12,7

3. Розподіл відповідей на запитання “Якщо Ви маєте намір проголосувати на позачергових парламентських виборах за певну партію, то якими з наведених нижче міркувань та аргументів керуєтесь у своєму виборі?” (у % до кількості виборців, які тією чи іншою мірою схильні голосувати)

- цю партію очолює політик, якому я довіряю 29,2
- приваблюють особисті якості кандидатів від цієї партії 26,7
- ця партія виражає й захищає інтереси таких людей, як я 25,1
- ця партія обстоює ідеологію, політичні погляди, які я поділяю 24,9
- ця партія наведе порядок..... 23,4
- серед усіх інших партій ця є найменшим злом 22,4
- ця партія має добрі шанси на обрання 21,3
- люди, яким я довіряю, збираються голосувати за цю партію..... 14,6
- позитивної оцінки заслуговує попередня діяльність цієї партії 13,5
- представники цієї партії дбають про інтереси народу та держави більше, ніж про свої власні 12,9
- ця партія виступає проти нинішньої влади..... 9,5
- хочу, щоб не перемогла якась інша партія 7,8
- інше 3,8

Примітка. Сума перевищує 100%, оскільки респонденти мали можливість обирати кілька варіантів відповіді.

Довідково. У період передвиборної кампанії, що проходила 7 років тому (вересень 2007 р.), розподіл відповідей на запитання “Якщо Ви маєте намір проголосувати на позачергових парламентських виборах за певну партію (політичний блок), то якими з наведених нижче міркувань та аргументів керуєтесь у своєму виборі?” був таким (у % до кількості виборців, які тією чи іншою мірою схильні голосувати):

- цю партію (блок) очолює політик, якому я довіряю 30,0
- ця партія (блок) виражає й захищає інтереси таких людей, як я 28,8
- серед усіх інших партій (блоків) ця (цей) є найменшим злом 28,3
- ця партія (блок) обстоює ідеологію, політичні погляди, які я поділяю 27,3
- ця партія (блок) наведе порядок..... 25,7
- позитивної оцінки заслуговує попередня діяльність цієї партії (блоку) ... 25,0
- ця партія (блок) має добрі шанси на обрання 23,0
- приваблюють особисті якості кандидатів від цієї партії (блоку)..... 21,0
- люди, яким я довіряю, збираються голосувати за цю партію (блок)..... 15,3
- представники цієї партії (блоку) дбають про інтереси народу та держави більше, ніж про свої власні..... 15,0
- ця партія (блок) виступає проти нинішньої влади..... 12,0
- хочу, щоб не перемогла якась інша партія (блок) 8,9
- інше 3,8

Мотиви голосування прихильників політичних партій, які долають 5-відсотковий бар'єр (на момент останнього опитування):

	ця партія має добрі шанси на обрання	позитивної оцінки заслуговує попередня діяльність цієї партії	серед усіх інших партій ця є найменшим злом	приваблюють особисті якості кандидатів від цієї партії	ця партія виражає й захищає інтереси таких людей, як я	ця партія обстоює ідеологію, політичні погляди, які я поділяю	люди, яким я довіряю, збираються голосувати за цю партію	цю партію очолює політик, якому я довіряю	ця партія наведе порядок	ця партія виступає проти нинішньої влади	хочу, щоб не перемогла якась інша партія	представники цієї партії дбають про інтереси народу та держави більше, ніж про свої власні	Інше
Партія "Блок Петра Порошенка"	37,0	8,9	21,5	27,4	14,5	20,1	19,5	42,9	22,8	2,0	7,6	6,6	1,0
Політична партія "Народний фронт"	23,4	23,4	25,9	35,5	22,8	24,4	14,2	38,1	23,4	2,5	7,1	13,7	0,5
Радикальна партія Олега Ляшка	24,8	10,9	16,1	23,4	37,2	24,1	16,1	27,7	32,1	9,5	4,4	16,8	2,2
Політична партія "Опозиційний блок"	6,8	0,0	12,8	17,1	28,2	28,2	12,8	7,7	15,4	50,4	8,5	6,8	0,9
Політична партія "Об'єднання "Самопоміч"	21,2	16,8	27,4	51,3	35,4	32,7	11,5	30,1	20,4	6,2	4,4	26,5	2,7
Політична партія Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина"	25,2	29,9	17,8	37,4	25,2	23,4	15,0	38,3	29,9	4,7	3,7	11,2	3,7
Політична партія Всеукраїнське об'єднання "Свобода"	12,7	16,9	18,3	25,4	29,6	45,1	16,9	28,2	31,0	9,9	11,3	15,5	1,4

Мотиви голосування прихильників різних політичних партій у регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
цю партію очолює політик, якому я довіряю	30,0	29,8	25,1	35,7
ця партія виражає й захищає інтереси таких людей, як я	23,9	16,0	22,1	33,6
серед усіх інших партій ця є найменшим злом	22,2	26,2	14,2	30,8
ця партія обстоює ідеологію, політичні погляди, які я поділяю	23,7	22,9	26,1	32,9
ця партія наведе порядок	22,2	19,9	24,9	36,4
позитивної оцінки заслуговує попередня діяльність цієї партії	15,6	14,5	9,9	14,0
ця партія має добрі шанси на обрання	19,4	22,0	18,0	32,9
приваблюють особисті якості кандидатів від цієї партії	29,0	23,0	25,9	37,1
люди, яким я довіряю, збираються голосувати за цю партію	13,1	15,7	11,9	21,7
представники цієї партії дбають про інтереси народу та держави більше, ніж про свої власні	15,4	13,3	10,4	11,2
ця партія виступає проти нинішньої влади	9,1	6,6	14,2	9,1
хочу, щоб не перемогла якась інша партія	12,3	6,3	5,6	7,0
інше	3,0	5,6	1,8	4,2

Мотиви голосування прихильників різних політичних партій у віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
цю партію очолює політик, якому я довіряю	27,8	27,6	32,1
ця партія виражає й захищає інтереси таких людей, як я	24,7	24,5	26,2
серед усіх інших партій ця є найменшим злом	26,5	23,5	18,9
ця партія обстоює ідеологію, політичні погляди, які я поділяю	26,1	24,5	24,7
ця партія наведе порядок	22,3	23,2	24,2
позитивної оцінки заслуговує попередня діяльність цієї партії	16,8	14,4	10,6
ця партія має добрі шанси на обрання	24,4	21,9	18,9
приваблюють особисті якості кандидатів від цієї партії	26,1	28,4	24,7
люди, яким я довіряю, збираються голосувати за цю партію	15,5	16,0	12,3
представники цієї партії дбають про інтереси народу та держави більше, ніж про свої власні	13,7	13,3	11,9
ця партія виступає проти нинішньої влади	7,2	9,8	10,4
хочу, щоб не перемогла якась інша партія	7,2	7,4	8,5
інше	3,1	3,5	4,5

4. Розподіл відповідей на запитання **“Якщо Ви не маєте наміру брати участь у голосуванні, то чому?”** (у % до кількості виборців, які скоріше та однозначно не збираються голосувати):

- у списку немає таких партій, за які варто було б голосувати..... **33,4**
- вважаю, що мій голос нічого не вирішить **30,4**
- у нашій країні вибори не можуть бути чесними..... **29,4**
- мене не цікавить політика..... **17,1**
- вважаю саму процедуру виборів недоцільною, такою, що позбавлена будь-якого сенсу **13,4**
- інше **3,7**

Примітка. Сума перевищує 100%, оскільки респонденти мали можливість обирати кілька варіантів відповіді.

Довідково. У вересні 2007 року розподіл відповідей на аналогічне запитання був таким (у % до кількості виборців, які скоріше та однозначно не збираються голосувати):

- у нашій країні вибори не можуть бути чесними **41,0**
- вважаю, що мій голос нічого не вирішить **30,2**
- мене не цікавить політика **22,0**
- у списку немає таких партій (блоків), за які варто було б голосувати..... **14,1**
- вважаю саму процедуру виборів недоцільною, такою, що позбавлена будь-якого сенсу..... **13,7**
- інше **0,5**

Мотиви абсентеїзму виборів у регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Західний регіон	Центральний регіон	Східний регіон	Південний регіон
у списку немає таких партій (блоків), за які варто було б голосувати	41,3	30,6	32,4	33,3
вважаю, що мій голос нічого не вирішить	30,4	25,0	26,1	56,4
у нашій країні вибори не можуть бути чесними	23,9	40,3	26,8	25,6
мене не цікавить політика	4,3	12,5	17,6	38,5
вважаю саму процедуру виборів недоцільною, такою, що позбавлена будь-якого сенсу	8,7	19,4	11,3	15,4
інше	4,3	4,2	3,5	2,6

Мотиви абсентеїзму виборів у віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
у списку немає таких партій (блоків), за які варто було б голосувати	35,1	32,7	33,3
вважаю, що мій голос нічого не вирішить	36,5	25,3	34,7
у нашій країні вибори не можуть бути чесними	25,7	32,0	28,0
мене не цікавить політика	20,3	16,7	14,7
вважаю саму процедуру виборів недоцільною, такою, що позбавлена будь-якого сенсу	6,8	18,0	10,7
інше	1,4	5,3	2,7

II. Передвиборна агітація і динаміка політичних симпатій

- Переважна більшість опитаних переконана, що вітчизняні телеканали загалом об'єктивно та неупереджено висвітлюють перебіг кампанії з виборів до Верховної Ради. Тих, хто із цим не згоден, не більше 20%. В об'єктивність російських телеканалів вірить лише 3,3% опитаних. Найбільш об'єктивним вітчизняним телеканалом респонденти вважають “1+1” (38%), далі йдуть Інтер (26,5%) та 5-й канал (24,9%), ще далі – СТБ (16,9%), ТРК “Україна” (14,8%), ICTV (13,9%), Перший національний (12,8%), Новий канал (8,8%). (№ 5)

- Привертає увагу те, що жителі Сходу вище оцінюють об'єктивність українських, а не російських телеканалів. Якщо висвітлення перебігу кампанії з виборів до Верховної Ради російськими телеканалами вважають об'єктивним 6% респондентів у цьому макрорегіоні, то телеканалами Інтер – 29,4%, ТРК “Україна” – 24,5%, “1+1” – 21,6%. Утім, слід зауважити, що частина мешканців Сходу є дезорієнтованою – не вірять в об'єктивність жодного телеканалу 24,2% опитаних, не змогли назвати об'єктивні канали 18,7%. (№ 5, у регіональному розрізі)

- Серед респондентів, які визнають, що на них справляє певний вплив політична реклама, 15% зазначають, що вона спонукає докладати більше зусиль для підтримки “своєї” партії чи “свого” кандидата, 10,3% – що допомагає вибрати “прохідну” партію чи кандидата. Найчастіше політична реклама стимулює підтримувати “свої” партії та “своїх” кандидатів мешканців Сходу і Заходу (відповідно 19% та 15,9%) і дещо менше – жителів Центру та Півдня (відповідно 12,5% і 9,3%). А от вибрати “прохідну” партію чи кандидата реклама найчастіше допомагає мешканцям Центру, де це визнали 16,8% опитаних. Заперечують вплив політичної реклами на свій електоральний вибір загалом 57,2% респондентів. Найбільше переконаних у цьому серед мешканців Південного регіону (71,6%), найменше їх у Центральному регіоні (52,9%). (№ 6)

- Розподіл відповідей на відкрите запитання “Рекламу яких політичних партій Ви можете пригадати?” засвідчує, що найміцніше в пам'ять респондентів укарбовано Всеукраїнське об'єднання “Батьківщина”. Заявили, що пригадують її рекламу, 42,3% опитаних. Рекламу партій “Блок Петра Порошенка”, “Народний фронт” та Радикальної партії Олега Ляшка запам'ятала приблизно однакова кількість виборців – 35,1%, 31,9% і 29,2%, відповідно. До числа партій, чию рекламу пригадують понад 5 % виборців, належать також “Сильна “Україна” (22%), “Опозиційний блок” (18,7%), ВО “Свобода” (11,4%), Об'єднання “Самопоміч” (10,1%), Компартія України (8,4%). (№ 7)

Найбільше респондентів, які пам'ятають рекламу тих чи тих політичних партій, серед жителів Сходу: рекламні повідомлення одночасно кількох партій тут пригадує майже кожний третій, тоді як на Заході і в Центрі – кожен п'ятий,

а на Півдні – кожен сьомий учасник опитування. Рекламу “Батьківщини” пам’ятає понад 61% респондентів Східного регіону, при цьому понад третину з них – рекламні месиджі Радикальної партії (45,4%), “Блоку Петра Порошенка” (43,8%), “Народного фронту” (41,1%), “Опозиційного блоку” (41,1%), “Сильної України” (36,1%). **(№ 7, у регіональному розрізі)**

- Серед усіх учасників парламентських перегонів є лише три партії, чия реклама виборцям скоріше подобається, ніж дратує, а саме: Об’єднання “Самопоміч” (баланс +6,5%), “Блок Петра Порошенка” (баланс +6,3%), “Народний фронт” (баланс +4,3%). Утім, якщо реклама “Блоку Петра Порошенка” та Об’єднання “Самопоміч” скоріше подобається, ніж дратує в усіх без винятку регіонах України, то реклама “Народного фронту” так сприймається лише на Заході, в Центрі та на Сході, а от мешканців Південного регіону вона скоріше дратує, ніж подобається (баланс - 4,6%). **(№ 8)**

- До числа партій, чия реклама характеризується найгіршим балансом реакцій “подобається/не подобається”, належать: Комуністична партія (-12%), “Сильна Україна” (-11,9%), “Опозиційний блок” (-11,4%), Радикальна партія (-8,4%), “Батьківщина” (-8%). **(№ 9)**

- Частка виборців, які вважають, що не змінювали свого ставлення до політичних партій упродовж парламентських перегонів, становить близько 47%. Тих, у кого таке ставлення змінювалось істотно, 14,3%; змінювалося, але неістотно, 26,2%. Про незмінність власних політичних преференцій заявили: на Півдні – 61%, на Сході – 53%, на Заході і в Центрі – понад 41% респондентів. **(№ 10)**

- Зіставлення кількості тих, чие ставлення до певної партії поліпшилося, з чисельністю тих, у кого воно погіршилося, засвідчує, що протягом виборчої кампанії найбільш потужно набирали очки дві партії: Об’єднання “Самопоміч” (баланс +9%) та “Народний фронт” (баланс +7,5%). Набагато меншою мірою вдалося зберегти позитивний баланс “Блокові Петра Порошенка” та “Громадянській позиції” А. Гриценка (+1,3% і +1%, відповідно). До партій, ставлення до яких протягом виборів скоріше погіршувалося, ніж поліпшувалося, належать передусім: Радикальна партія (баланс -8,3%), КПУ (баланс -6,5%), “Батьківщина” (баланс -4,9%), “Сильна Україна” (баланс -4,2%). **(№ 11, 12)**

- Єдиною партією, ставлення до якої протягом виборчої кампанії у всіх регіонах скоріше поліпшувалося, ніж погіршувалося, є Об’єднання “Самопоміч”. “Народний фронт”, попри в цілому позитивну динаміку ставлення до нього в більшості регіонів, на Півдні скоріше втрачав очки, ніж набував (баланс -2,9%).

5. Розподіл відповідей на запитання “Які з перелічених нижче телеканалів, на Вашу думку, найбільш об’єктивно та неупереджено висвітлюють перебіг кампанії з виборів до Верховної Ради України?” (у %)

- “1+1” 38,0
- Інтер 26,5
- 5-й канал 24,9
- СТБ.....16,9
- ТРК “Україна” 14,8
- ICTV 13,9
- Перший національний.....12,8
- Новий канал 8,8
- TVI 4,6
- інший 4,3
- російські телеканали 3,3
- жоден з телеканалів 18,5
- важко відповісти.....10,2

Примітка. Сума перевищує 100%, оскільки кількість варіантів відповіді, які міг вказати респондент, не обмежувалася.

У регіональному розрізі (у % до кількості опитаних жителів регіону):

	Західний регіон	Центральний регіон	Східний регіон	Південний регіон
“1+1”	39,2	49,3	21,6	45,6
Інтер	18,4	25,2	29,4	41,3
5-й канал	39,2	28,0	9,1	27,7
СТБ	10,3	18,4	16,4	28,2
ТРК “Україна”	12,4	8,6	24,5	13,1
ICTV	15,3	16,1	10,4	13,1
Перший національний	9,5	17,6	8,0	18,4
Новий канал	10,1	7,6	7,5	13,6
TVI	9,1	5,2	1,2	1,9
інший	10,7	2,7	2,0	1,0
російські телеканали	2,7	1,7	6,0	2,4
жоден з телеканалів	16,1	15,4	24,2	17,5
важко відповісти	4,3	7,1	18,7	9,7

У віковому розрізі (у % до кількості опитаних представників певного віку):

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
“1+1”	37,1	36,0	41,3
Інтер	20,8	25,8	30,7
5-й канал	25,7	25,5	23,7
СТБ	20,0	17,3	14,3
ТРК “Україна”	12,1	15,8	15,2
ICTV	13,4	14,7	13,1
Перший національний	9,7	11,1	17,0
Новий канал	9,9	9,8	6,7

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
TVI	4,0	4,7	4,8
інший	4,5	4,4	4,0
російські телеканали	1,7	3,7	3,7
жоден з телеканалів	21,0	18,7	16,6
важко відповісти	12,1	9,7	9,7

6. Розподіл відповідей на запитання “Якщо Ви звертаєте увагу на рекламу політичних партій та кандидатів у народні депутати України, то чи позначається це на Ваших рішеннях та діях і як саме?” (у %)

- так, позначається, це допомагає вибрати “прохідну” партію чи кандидата **10,3**
- так, позначається, це спонукає докладати більше зусиль для підтримки “своєї” партії (“свого” кандидата) **14,7**
- ні, на моїх рішеннях і діях це жодним чином не позначається **57,2**
- інша думка **3,8**
- важко відповісти **12,3**
- не відповіли **1,7**

У регіональному розрізі (у % до кількості опитаних жителів регіону):

	Західний регіон	Центральний регіон	Східний регіон	Південний регіон
так, позначається, це допомагає вибрати “прохідну” партію чи кандидата	7,7	16,8	6,0	9,3
так, позначається, це спонукає докладати більше зусиль для підтримки “своєї” партії (“свого” кандидата)	15,9	12,5	19,0	9,3
ні, на моїх рішеннях і діях це жодним чином не позначається	61,7	52,9	56,8	71,6
інша думка	3,1	6,9	2,0	1,5
важко відповісти	11,5	10,9	16,2	8,3

У віковому розрізі (у % до кількості опитаних представників певного віку):

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
так, позначається, це допомагає вибрати “прохідну” партію чи кандидата	10,2	10,4	10,8
так, позначається, це спонукає докладати більше зусиль для підтримки “своєї” партії (“свого” кандидата)	13,2	15,3	15,7
ні, на моїх рішеннях і діях це жодним чином не позначається	58,5	58,5	57,5
інша думка	4,0	5,0	2,4
важко відповісти	14,0	10,9	13,6

7. Розподіл відповідей на запитання **“Рекламу яких політичних партій Ви можете пригадати?”** (у % за результатами контент-аналізу відповідей респондентів на відкрите запитання) *

● Політична партія Всеукраїнське об'єднання “Батьківщина”	42,3
● Партія “Блок Петра Порошенка”	35,1
● Політична партія “Народний фронт”	31,9
● Радикальна партія Олега Ляшка	29,2
● Партія Сергія Тігіпка “Сильна Україна”	22,0
● Політична партія “Опозиційний блок”	18,7
● Політична партія Всеукраїнське об'єднання “Свобода”	11,4
● Політична партія “Об'єднання “Самопоміч”	10,1
● Комуністична партія України	8,4
● Політична партія “Громадянська позиція (Анатолій Гриценко)”	3,5
● інша партія	7,9
● не можу пригадати жодної реклами	3,7
● пригадую всі реклами	0,8
● важко відповісти	5,3
не відповіли	8,3

Примітка. Сума перевищує 100%, оскільки кількість варіантів відповіді, які міг вказати респондент, не обмежувалася.

У регіональному розрізі (у % до кількості опитаних жителів регіону):

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
Політична партія Всеукраїнське об'єднання “Батьківщина”	39,0	40,4	61,3	35,5
Партія “Блок Петра Порошенка”	32,7	38,3	43,8	34,5
Політична партія “Народний фронт”	29,3	37,0	41,1	22,3
Радикальна партія Олега Ляшка	27,5	28,3	45,4	13,2
Партія Сергія Тігіпка “Сильна Україна”	13,5	18,2	36,1	29,9
Політична партія “Опозиційний блок”	9,7	12,3	41,1	9,1
Політична партія Всеукраїнське об'єднання “Свобода”	12,8	8,0	16,5	13,7
Політична партія “Об'єднання “Самопоміч”	17,1	8,7	10,5	6,1
Комуністична партія України	5,6	9,3	13,2	5,1
Політична партія “Громадянська позиція (Анатолій Гриценко)”	5,2	3,3	3,1	4,6
інша партія	8,2	9,3	10,4	8,0
не можу пригадати жодної реклами	5,2	4,3	3,3	3,0
пригадую всі реклами	1,1	0,8	1,0	0,5
важко відповісти	1,4	5,4	8,1	10,2

* У цьому та наступних запитаннях категорія “інша партія” об'єднує політичні сили, чий передвиборний рейтинг становить менше 3%.

8. Розподіл відповідей на запитання “Реклама яких політичних партій Вам найбільше подобається?” (у % за результатами контент-аналізу відповідей респондентів на відкрите запитання)

● Політична партія “Народний фронт”	10,8
● Партія “Блок Петра Порошенка”	9,9
● Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Батьківщина”	7,6
● Радикальна партія Олега Ляшка	7,3
● Політична партія “Об’єднання “Самопоміч”	6,9
● Партія Сергія Тігіпка “Сильна Україна”	5,5
● Політична партія “Опозиційний блок”	4,6
● Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Свобода”	3,6
● Політична партія “Громадянська позиція (Анатолій Гриценко)”	1,3
● Комуністична партія України.....	1,2
● інша партія	2,6
● не подобається жодна реклама	24,6
● подобаються всі реклами	0,3
● важко відповісти	12,6
<i>не відповіли.....</i>	18,8

Примітка. Сума перевищує 100%, оскільки кількість варіантів відповіді, які міг вказати респондент, не обмежувалася.

У регіональному розрізі (у % до кількості опитаних жителів регіону):

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
Політична партія “Народний фронт”	12,9	13,9	16,5	3,7
Партія “Блок Петра Порошенка”	12,6	11,4	12,9	12,2
Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Батьківщина”	9,2	8,5	11,9	4,8
Радикальна партія Олега Ляшка	8,9	9,1	9,7	7,4
Політична партія “Об’єднання “Самопоміч”	14,4	6,8	7,2	4,8
Партія Сергія Тігіпка “Сильна Україна”	2,6	3,4	12,3	9,0
Політична партія “Опозиційний блок”	1,0	1,5	13,3	5,3
Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Свобода”	6,3	4,9	4,0	1,1
Політична партія “Громадянська позиція (Анатолій Гриценко)”	2,6	2,1	0,6	1,1
Комуністична партія України	0,3	1,1	2,7	2,1
інша партія	6,8	3,1	2,6	5,3
не подобається жодна реклама	29,4	26,2	16,1	33,9
подобаються всі реклами	0,3	0,2	0,4	0,5
важко відповісти	3,4	14,8	16,5	14,3

9. Розподіл відповідей на запитання “Реклама яких політичних партій викликає у Вас найбільше роздратування?” (у % за результатами контент-аналізу відповідей респондентів на відкрите запитання)

- Партія Сергія Тігіпка “Сильна Україна” 17,4
- Політична партія “Опозиційний блок” 16,0
- Радикальна партія Олега Ляшка 15,7
- Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Батьківщина” 15,6
- Комуністична партія України 13,2
- Політична партія “Народний фронт” 6,5
- Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Свобода” 4,6
- Партія “Блок Петра Порошенка” 3,6
- Політична партія “Громадянська позиція (Анатолій Гриценко)” 1,0
- Політична партія “Об’єднання “Самопоміч” 0,4
- інша партія 7,0
- жодна реклама не викликає роздратування 2,7
- всі реклами викликають роздратування 12,0
- важко відповісти 9,0
- не відповіли 11,5

Примітка. Сума перевищує 100%, оскільки кількість варіантів відповіді, які міг вказати респондент, не обмежувалася.

У регіональному розрізі (у % до кількості опитаних жителів регіону):

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
Партія Сергія Тігіпка “Сильна Україна”	24,0	22,8	13,4	17,6
Політична партія “Опозиційний блок”	22,5	19,3	15,8	10,9
Радикальна партія Олега Ляшка	18,7	13,1	23,6	13,5
Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Батьківщина”	19,6	14,4	21,4	13,0
Комуністична партія України	22,2	17,4	9,5	5,2
Політична партія “Народний фронт”	6,3	4,2	11,5	8,3
Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Свобода”	4,5	1,2	11,0	3,6
Партія “Блок Петра Порошенка”	5,2	4,2	3,7	2,1
Політична партія “Громадянська позиція (Анатолій Гриценко)”	1,3	0,5	1,5	1,6
Політична партія “Об’єднання “Самопоміч”	0,2	0,8	0,0	1,6
інша партія	5,6	7,0	2,8	34,9
жодна реклама не викликає роздратування	0,7	3,4	3,5	2,6
всі реклами викликають роздратування	8,5	13,6	6,3	30,6
важко відповісти	2,0	7,0	16,8	9,3

10. Розподіл відповідей на запитання “Чи змінювалося Ваше ставлення до політичних партій, що беруть участь у передвиборних перегонах, відтоді, як розпочалася виборча кампанія?” (у %)

- так, змінювалося, і дуже істотно **14,3**
- так, змінювалося, але неістотно **26,2**
- ні, не змінювалося **46,9**
- не пам’ятаю, важко відповісти **12,6**

У регіональному розрізі (у % до кількості опитаних жителів регіону):

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
так, змінювалося, і дуже істотно	15,7	19,3	7,6	13,3
так, змінювалося, але неістотно	32,9	28,6	20,7	18,7
ні, не змінювалося	41,6	41,4	52,6	61,1
не пам’ятаю, важко відповісти	9,8	10,7	19,0	6,9

11. Розподіл відповідей на запитання *“До яких партій протягом виборчої кампанії Ваше ставлення поліпшилося?”* (у % за результатами контент-аналізу відповідей респондентів на відкрите запитання)

- Політична партія “Народний фронт” **12,1**
- Політична партія “Об’єднання “Самопоміч” **9,4**
- Партія “Блок Петра Порошенка” **9,3**
- Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Батьківщина” **6,7**
- Радикальна партія Олега Ляшка **5,2**
- Політична партія “Опозиційний блок” **4,3**
- Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Свобода” **3,9**
- Партія Сергія Тігіпка “Сильна Україна” **3,5**
- Політична партія “Громадянська позиція (Анатолій Гриценко)” **2,3**
- Комуністична партія України **1,5**
- інша партія **4,8**
- до жодної партії ставлення не поліпшилося **19,5**
- важко відповісти **11,4**
- не відповіли* **21,5**

Примітка. Сума перевищує 100%, оскільки кількість варіантів відповіді, які міг вказати респондент, не обмежувалася.

У регіональному розрізі (у % до кількості опитаних жителів регіону):

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
Політична партія “Народний фронт”	19,5	13,7	16,4	8,5
Політична партія “Об’єднання “Самопоміч”	21,3	10,5	9,1	4,8
Партія “Блок Петра Порошенка”	12,5	11,6	11,1	13,9
Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Батьківщина”	5,9	6,3	13,7	6,1
Радикальна партія Олега Ляшка	9,3	7,2	4,8	4,2
Політична партія “Опозиційний блок”	1,6	1,3	13,3	4,2
Політична партія Всеукраїнське об’єднання “Свобода”	7,2	5,7	3,6	1,8
Партія Сергія Тігіпка “Сильна Україна”	1,6	1,5	8,1	9,1
Політична партія “Громадянська позиція (Анатолій Гриценко)”	4,5	3,6	0,8	3,6
Комуністична партія України	0,5	1,1	3,2	4,2
інша партія	8,3	7,8	2,6	10,2
до жодної партії ставлення не поліпшилося	13,6	21,7	19,6	25,5
важко відповісти	1,6	13,1	17,8	8,5

12. Розподіл відповідей на запитання *“До яких партій протягом виборчої кампанії Ваше ставлення погіршилося?”* (у % за результатами контент-аналізу відповідей респондентів на відкрите запитання)

- Радикальна партія Олега Ляшка 13,5
- Політична партія Всеукраїнське об'єднання “Батьківщина” 11,6
- Комуністична партія України..... 8,0
- Партія “Блок Петра Порошенка” 8,0
- Партія Сергія Тігіпка “Сильна Україна” 7,7
- Політична партія “Опозиційний блок” 6,2
- Політична партія Всеукраїнське об'єднання “Свобода” 5,9
- Політична партія “Народний фронт” 4,6
- Політична партія “Громадянська позиція (Анатолій Гриценко)” 1,3
- Політична партія “Об'єднання “Самопоміч” 0,4
- інша партія 7,6
- до жодної партії ставлення не погіршилося 9,0
- до всіх партій ставлення погіршилося..... 5,0
- важко відповісти 13,3
- не відповіли*..... 20,4

Примітка. Сума перевищує 100%, оскільки кількість варіантів відповіді, які міг вказати респондент, не обмежувалася.

У регіональному розрізі (у % до кількості опитаних жителів регіону):

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
Радикальна партія Олега Ляшка	22,1	17,8	13,0	15,0
Політична партія Всеукраїнське об'єднання “Батьківщина”	15,0	15,6	11,6	19,2
Комуністична партія України	16,1	9,9	6,0	9,6
Партія “Блок Петра Порошенка”	10,5	12,8	7,8	6,6
Партія Сергія Тігіпка “Сильна Україна”	12,1	6,8	10,6	10,8
Політична партія “Опозиційний блок”	11,3	4,4	10,2	3,6
Політична партія Всеукраїнське об'єднання “Свобода”	5,8	6,6	9,4	7,8
Політична партія “Народний фронт”	5,3	4,9	5,4	11,4
Політична партія “Громадянська позиція (Анатолій Гриценко)”	1,3	0,7	2,2	3,6
Політична партія “Об'єднання “Самопоміч”	0,8	0,4	0,2	1,2
інша партія	7,6	6,8	4,2	46,2
до жодної партії ставлення не погіршилося	3,4	12,3	12,2	1,8
до всіх партій ставлення погіршилося	3,9	4,4	4,0	12,0
важко відповісти	1,3	11,0	25,7	11,4

III. Антитерористична операція і перемир'я на Донбасі

- Організаторів опитування цікавило реагування громадян на прийняття Верховною Радою України законів, спрямованих на нормалізацію ситуації на Донбасі. Насамперед впадає в око низький рівень обізнаності з ними. Сумарна кількість тих, кому важко відповісти та хто нічого не знає про ці закони, сягає понад 40%, тобто майже половина населення або не чула про ці законодавчі акти, або не знає їхнього змісту.

Закон “Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей” в цілому по виборці скоріше схвалюють 30,2%, скоріше не схвалюють 24,3% опитаних. Найбільша полярність оцінок спостерігається між Західним регіоном (схвалюють 25,6%, не схвалюють 29,5%) і Донбасом (відповідно 39,6% та 15,5%). (№ 13.1)

Із Законом “Про недопущення переслідування та покарання осіб-учасників подій на території Донецької та Луганської областей” ситуація протилежна: тих, хто його скоріше схвалює, менше (27%), хто скоріше не схвалює, – більше (32,2%). Тут з Донбасом (схвалюють 39,6%, не схвалюють 18,4%) найдужче контрастує Центральний регіон (відповідно 18,1% та 42,5%). (№ 13.2)

- Доволі скептично громадяни оцінюють досягнуті в Мінську домовленості між Україною, Росією та самопроголошеними ДНР і ЛНР. Першим кроком до надійного і тривкого миру вважають їх 28,5% опитаних, що чи не вдвічі менше, ніж тих (41,6%), на чію думку “ці домовленості не виконуються і нічого не дали – подальша війна з Росією неминуча” (на Донбасі співвідношення оцінок дзеркально протилежне – 45,3% і 25,3%, відповідно). Утім, попри загалом скептичну оцінку Мінських домовленостей, 45,4% респондентів погоджуються, що в результаті перемир'я на Донбасі наша держава отримала стратегічний вигравш – це дасть змогу зміцнити українську армію. (№ 14)

- Понад половину громадян згодні також із низкою суджень, що домінують у вітчизняному інформаційному просторі впродовж виборчої кампанії, а саме: “На Донбасі Україна веде народну війну проти окупантів” - 52,3% (15.1); “Героїзм українських воїнів зірвав загарбницькі плани Путіна, який не чекав такого спротиву” - 62,3% (15.2); “Ми довели, що ми сильна нація, європейська держава – тепер повинні захистити свої здобутки” - 59,3% (15.5). Водночас, на думку 66,5% респондентів, “Україні потрібен мир, але не будь-якою ціною” (15.7). При цьому зафіксовано досить високий ступінь згоди з критичними твердженнями, які висловлюються в ЗМІ з приводу подій на Донбасі, керівництва антитерористичною операцією. З твердженням “Наша армія воює вже не завдяки, а часто всупереч безглуздим наказам і рішенням своїх генералів” згодні 59,6%, не згодні 12,4%, не визначилися 28% (15.8).

Громадяни України чекають від влади рішучих дій щодо наведення порядку у військовій сфері, покладаючи за це особисту відповідальність на главу держави. Так, 58,5% згодні з тим, що “не покаравши нікого із злочинців у погонах і без погонів, президент Порошенко тим самим узяв на себе всю відповідальність за поразки українського війська на Донбасі” (не згодні 14,7%, не визначилися 26,9%). **(15.9)**

• Різко поляризованою за регіональною ознакою є громадська думка з приводу твердження “Нинішня українська влада розв’язала на Донбасі нікому не потрібну війну” – одного з основних передвиборних месиджів “Опозиційного блоку”. Із цим твердженням у Західному і Центральному регіонах згодні відповідно 19,8% і 22,2%, не згодні 58,3% і 57,1%. А на Сході та Півдні, навпаки, його поділяють 44,1% і 45,4%, не поділяють 37,1% і 35,7%. **(15.3 у регіональному розрізі)**

13. Розподіл відповідей на запитання “Чи схвалюєте Ви нещодавно прийняті Верховною Радою України закони?” (у %)

13.1. Закон “Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей”

- скоріше схвалюю.....30,2
- скоріше не схвалюю.....24,3
- важко відповісти.....27,5
- нічого не знаю про цей закон.....18,0

У регіональному розрізі:

	Макрорегіони				
	Західний	Центральний	Східний (з Донбасом)	Донбас	Південний
скоріше схвалюю	25,6	28,1	36,5	39,6	29,5
скоріше не схвалюю	29,5	29,4	16,0	15,5	19,8
важко відповісти	24,0	27,5	28,2	30,7	33,3
нічого не знаю про цей закон	20,9	15,1	19,3	14,2	17,4

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
скоріше схвалюю	24,7	34,2	27,9
скоріше не схвалюю	27,2	22,1	25,7
важко відповісти	26,4	28,3	26,9
нічого не знаю про цей закон	21,7	15,4	19,5

13.2. Закон “Про недопущення переслідування та покарання осіб-учасників подій на території Донецької та Луганської областей”

- скоріше схвалюю 27,0
- скоріше не схвалюю 32,2
- важко відповісти 23,6
- нічого не знаю про цей закон 17,1

У регіональному розрізі:

	Макрорегіони				
	Західний	Центральний	Східний (з Донбасом)	Донбас	Південний
скоріше схвалюю	29,6	18,1	34,2	39,6	29,5
скоріше не схвалюю	31,2	42,5	23,1	18,4	27,1
важко відповісти	21,8	23,3	24,3	29,7	27,1
нічого не знаю про цей закон	17,5	16,1	18,3	12,3	16,4

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
скоріше схвалюю	20,5	28,4	28,9
скоріше не схвалюю	34,7	32,5	30,4
важко відповісти	23,5	24,8	22,1
нічого не знаю про цей закон	21,3	14,2	18,6

14. Розподіл відповідей на запитання “Яку з наведених нижче двох точок зору на досягнуті у Мінську домовленості між Україною, Росією та самопроголошеними ДНР і ЛНР Ви поділяєте?” (у %)

- досягнуті домовленості – перший крок до надійного і тривкого миру 28,5
- ці домовленості не виконуються і нічого не дали – подальша війна з Росією неминуча 41,6
- важко відповісти 26,7
- мені це байдуже 3,2

У регіональному розрізі:

	Макрорегіони				
	Західний	Центральний	Східний (з Донбасом)	Донбас	Південний
досягнуті домовленості – перший крок до надійного і тривкого миру	23,3	23,8	34,8	45,3	38,2
ці домовленості не виконуються і нічого не дали – подальша війна з Росією неминуча	56,9	43,0	33,5	25,3	24,6
важко відповісти	18,2	29,1	28,4	23,4	33,3
мені це байдуже	1,6	4,1	3,3	6,0	3,9

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
досягнуті домовленості – перший крок до надійного і тривкого миру	23,1	28,8	31,4
ці домовленості не виконуються і нічого не дали – подальша війна з Росією неминуча	47,4	42,7	36,7
важко відповісти	25,8	25,7	28,5
мені це байдуже	3,7	2,8	3,4

15. Розподіл відповідей на запитання “З приводу воєнного конфлікту на Донбасі та спроб його врегулювання в засобах масової інформації висловлюються найрізноманітніші, нерідко критичні, судження. З якими із наведених нижче суджень Ви згодні, а з якими – ні?” (у %)

15.1. На Донбасі Україна веде народну війну проти окупантів

- згоден..... 52,3
- не згоден..... 26,8
- важко відповісти..... 20,9

У регіональному розрізі:

	Макрорегіони				
	Західний	Центральний	Східний (з Донбасом)	Донбас	Південний
згоден	62,1	63,2	37,0	25,0	37,7
не згоден	25,7	15,6	39,4	38,0	29,5
важко відповісти	12,1	21,2	23,6	37,0	32,9

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
згоден	54,1	52,8	50,5
не згоден	24,7	27,0	27,6
важко відповісти	21,2	20,1	21,8

15.2. Героїзм українських воїнів зірвав загарбницькі плани Путіна, який не чекав такого спротиву

- згоден..... 62,3
- не згоден..... 20,4
- важко відповісти..... 17,3

У регіональному розрізі:

	Макрорегіони				
	Західний	Центральний	Східний (з Донбасом)	Донбас	Південний
згоден	73,8	68,5	48,2	32,6	56,0
не згоден	14,5	15,6	31,0	37,0	19,3
важко відповісти	11,7	15,9	20,8	30,4	24,6

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
згоден	63,0	63,3	60,6
не згоден	19,6	19,8	21,7
важко відповісти	17,4	16,9	17,7

15.3. Нинішня українська влада розв'язала на Донбасі нікому не потрібну війну

- згоден.....30,7
- не згоден.....49,1
- важко відповісти.....20,2

У регіональному розрізі:

	Макрорегіони				
	Західний	Центральний	Східний (з Донбасом)	Донбас	Південний
згоден	19,8	22,2	44,1	47,1	45,4
не згоден	58,3	57,1	37,1	24,5	35,7
важко відповісти	21,9	20,6	18,7	28,3	18,8

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
згоден	25,4	30,4	34,5
не згоден	54,2	48,5	46,8
важко відповісти	20,4	21,1	18,7

15.4. У результаті перемир'я на Донбасі Україна отримала стратегічний вигравш – це дасть змогу зміцнити українську армію

- згоден..... 45,4
- не згоден..... 24,5
- важко відповісти..... 30,1

У регіональному розрізі:

	Макрорегіони				
	Західний	Центральний	Східний (з Донбасом)	Донбас	Південний
згоден	50,7	37,6	48,0	35,4	51,0
не згоден	22,3	25,6	28,5	27,8	14,1
важко відповісти	27,0	36,8	23,4	36,7	35,0

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
згоден	40,8	47,5	45,2
не згоден	27,2	24,0	23,5
важко відповісти	31,9	28,4	31,4

15.5. Ми довели, що ми сильна нація, європейська держава – тепер ми повинні захистити свої здобутки

- згоден..... 59,3
- не згоден..... 19,9
- важко відповісти..... 20,8

У регіональному розрізі:

	Макрорегіони				
	Західний	Центральний	Східний (з Донбасом)	Донбас	Південний
згоден	71,6	62,8	45,5	31,0	59,0
не згоден	13,3	17,5	29,5	37,0	15,1
важко відповісти	15,1	19,7	24,9	32,0	25,9

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
згоден	63,2	59,4	56,8
не згоден	18,2	20,0	20,8
важко відповісти	18,7	20,6	22,3

15.6. Своїми поступками на Донбасі українська влада заохочує сепаратистів в інших регіонах: мовляв, у них вийшло, спробуємо й ми

- згоден.....23,2
- не згоден.....45,3
- важко відповісти.....31,5

У регіональному розрізі:

	Макрорегіони				
	Західний	Центральний	Східний (з Донбасом)	Донбас	Південний
згоден	25,2	26,6	18,9	20,4	19,6
не згоден	41,7	42,6	49,1	38,5	52,5
важко відповісти	33,1	30,9	32,0	41,1	27,9

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
згоден	24,1	23,4	22,4
не згоден	43,9	46,1	45,2
важко відповісти	32,0	30,6	32,4

15.7. Україні потрібен мир, але не будь-якою ціною

- згоден.....66,5
- не згоден.....17,6
- важко відповісти.....15,9

У регіональному розрізі:

	Макрорегіони				
	Західний	Центральний	Східний (з Донбасом)	Донбас	Південний
згоден	69,8	66,2	68,9	53,6	53,1
не згоден	15,3	19,2	15,3	21,8	24,2
важко відповісти	14,9	14,6	15,8	24,6	22,7

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
згоден	70,4	68,4	61,7
не згоден	14,8	16,9	20,2
важко відповісти	14,8	14,7	18,1

15.8. Наша армія воює вже не завдяки, а часто всупереч безглуздим наказам і рішенням своїх генералів

- згоден.....59,6
- не згоден.....12,4
- важко відповісти.....28,0

У регіональному розрізі:

	Макрорегіони				
	Західний	Центральний	Східний (з Донбасом)	Донбас	Південний
згоден	58,0	59,3	58,8	51,1	67,0
не згоден	16,6	12,9	10,1	9,2	7,8
важко відповісти	25,4	27,8	31,1	39,7	25,2

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
згоден	59,5	61,6	57,1
не згоден	12,2	13,0	11,8
важко відповісти	28,3	25,4	31,1

15.9. Не покаравши нікого із злочинців у погонах і без погонів, президент Порошенко тим самим узяв на себе всю відповідальність за поразки українського війська на Донбасі

- згоден.....58,5
- не згоден.....14,7
- важко відповісти.....26,9

У регіональному розрізі:

	Макрорегіони				
	Західний	Центральний	Східний (з Донбасом)	Донбас	Південний
згоден	53,4	61,3	59,9	48,1	57,0
не згоден	21,7	13,3	10,9	15,0	13,5
важко відповісти	24,9	25,4	29,1	36,9	29,5

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
згоден	59,9	57,7	58,7
не згоден	14,1	15,5	13,8
важко відповісти	26,0	26,8	27,5

Зведена таблиця

Судження	Згоден	Не згоден	Важко відповісти
На Донбасі Україна веде народну війну проти окупантів	52,3	26,8	20,9
Героїзм українських воїнів зірвав загарбницькі плани Путіна, який не чекав такого спротиву	62,3	20,4	17,3
Нинішня українська влада розв'язала на Донбасі нікому не потрібну війну	30,7	49,1	20,2
У результаті перемир'я на Донбасі Україна отримала стратегічний вииграш – це дасть змогу зміцнити українську армію	45,4	24,5	30,1
Ми довели, що ми сильна нація, європейська держава – тепер ми повинні захистити свої здобутки	59,3	19,9	20,8
Своїми поступками на Донбасі українська влада заохочує сепаратистів в інших регіонах: мовляв, у них вийшло, спробуємо й ми	23,2	45,3	31,5
Україні потрібен мир, але не будь-якою ціною	66,5	17,6	15,9
Не покаравши нікого із злочинців у погонах і без погонів, президент Порошенко тим самим узяв на себе всю відповідальність за поразки українського війська на Донбасі	58,5	14,7	26,9
Наша армія воює вже не завдяки, а часто всупереч безглуздим наказам і рішенням своїх генералів	59,6	12,4	28,0

IV. Закон про люстрацію і самосуди над можновладцями

- Більшість громадян України підтримує заходи, спрямовані на боротьбу з корупцією та соціальною безвідповідальністю представників політичної еліти. Нещодавно прийнятий Верховною Радою Закон “Про очищення влади” скоріше схвалюють 63,8%, скоріше не схвалюють 10,2% (не визначилися з відповіддю 18,5%, ще 7,5% обрали відповідь “нічого не знаю про цей закон”) (№ 16).

- Проте, на жаль, значною популярністю користуються й неправові “методи” люстрації – самосуди над можновладцями. Кожен п’ятий з опитаних (21,8%) на запитання “Як Ви оцінюєте останні громадянські акції, під час яких державних чиновників та народних депутатів викидали у сміттєві баки?” дав відповідь “однозначно позитивно”. Разом з тими, хто оцінює люстрацію за допомогою сміттєвих баків скоріше позитивно, ніж негативно (22,8%), це становить сумарно 44,6%. Тією чи іншою мірою негативно ставляться до таких “методів” 38,9% респондентів (№ 17).

- Серед тих, хто підтримує акції самосуду, найбільше прихильників партій, які виголошують радикальні гасла або лідери яких не асоціюються з корумпованістю попереднього режиму: Радикальної партії Олега Ляшка (71,7%), ВО “Свобода” (69,8%) та політичної партії “Об’єднання “Самопоміч” (52,5%). Серед тих, хто не підтримує, переважають прихильники “Опозиційного блоку” (74%), чимало членів якого були так чи інакше пов’язані з Партією регіонів. (№ 17, оцінка акцій прихильниками політичних партій)

- Ця ж тенденція спостерігається і в регіональному розподілі відповідей: у Східному регіоні, базовому для колишніх членів Партії регіонів, більшість респондентів (53,3%) ставиться до люстрації за допомогою сміттєвих баків негативно. Натомість в інших регіонах більш чи менш виразно домінує позитивне ставлення до самосудів: Захід – 55,8%, Центр – 47,6%, Південь – 43,5%. Негативно ставляться до них на Заході 27,2%, у Центрі – 34,6%, на Півдні 39,1 % респондентів. (№ 17, у регіональному розрізі)

16. Розподіл відповідей на запитання “Чи схвалюєте Ви нещодавно прийнятий Верховною Радою України Закон “Про очищення влади?”” (у %)

- скоріше схвалюю **63,8**
- скоріше не схвалюю **10,2**
- важко відповісти **18,5**
- нічого не знаю про цей закон **7,5**

У регіональному розрізі:

	Макрорегіони			
	Західний	Центральний	Східний	Південний
скоріше схвалюю	59,2	59,8	67,8	76,3
скоріше не схвалюю	14,3	12,7	5,1	7,2
важко відповісти	16,7	18,9	21,8	12,1
нічого не знаю про цей закон	9,8	8,6	5,3	4,3

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
скоріше схвалюю	66,4	66,8	58,1
скоріше не схвалюю	9,1	8,3	13,5
важко відповісти	18,0	17,4	20,4
нічого не знаю про цей закон	6,4	7,5	8,0

17. Розподіл відповідей на запитання “Як Ви оцінюєте останні громадянські акції, під час яких державних чиновників та народних депутатів викидали у сміттєві баки?” (у %)

однозначно позитивно	21,8	44,6
скоріше позитивно	22,8	
скоріше негативно	21,6	38,9
однозначно негативно	17,3	
важко відповісти	11,2	
мені це байдуже	5,1	

Оцінка акцій прихильниками політичних партій, які долають 5-відсотковий бар'єр:

	Позитивно (однозначно позитивно + скоріше позитивно)	Негативно (скоріше негативно + однозначно негативно)	Важко відповісти	Мені це байдуже
Партія "Блок Петра Порошенка"	40,3	41,8	13,0	4,8
Політична партія "Народний фронт"	49,5	32,3	13,3	4,8
Радикальна партія Олега Ляшка	71,7	13,8	8,8	5,7
Політична партія "Опозиційний блок"	18,3	74,0	5,3	2,3
Політична партія "Об'єднання "Самопоміч"	52,5	31,9	13,8	1,7
Політична партія Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина"	47,4	32,7	13,8	6,0
Політична партія Всеукраїнське об'єднання "Свобода"	69,8	13,7	13,7	2,7

У регіональному розрізі:

	Макрорегіони			
	Західний	Центральний	Східний	Південний
Позитивно (однозначно позитивно + скоріше позитивно)	55,8	47,6	32,7	43,5
Негативно (скоріше негативно + однозначно негативно)	27,2	34,6	53,3	39,1
важко відповісти	12,1	11,0	10,7	11,6
мені це байдуже	4,9	6,7	3,3	5,8

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
Позитивно (однозначно позитивно + скоріше позитивно)	50,6	44,7	41,1
Негативно (скоріше негативно + однозначно негативно)	35,0	38,5	42,0
важко відповісти	8,2	12,2	11,7
мені це байдуже	6,2	4,7	5,1

V. Загальна оцінка внутрішньополітичної ситуації та міжнародного становища України

- Частка громадян, які тією чи іншою мірою впевнені, що події в Україні розвиваються в правильному напрямі (32,2%), загалом є дещо меншою, ніж тих, хто вважає, що їх розвиток відбувається в неправильному напрямі (38,3%). Проте порівняно з опитуванням, яке проводилось у березні ц. р., спостерігається певна позитивна динаміка: тоді співвідношення відповідей щодо правильного/неправильного розвитку подій становило 25,6% до 45%. Кількість тих, хто не визначився, практично не змінилася – приблизно 29% (**№ 18**).

- Позитивна динаміка простежується і при зіставленні розподілів відповідей на запитання “Які почуття Ви переживаєте, думаючи про майбутнє країни?”. Так, у березні почуття надії переживали 36,9%, нині – 41,5%; оптимізму – відповідно 12,6% і 15,4%; упевненості в майбутньому – відповідно 7% і 10,3%. Водночас дещо менше стало тих, хто, думаючи про майбутнє, відчуває тривогу: 46% проти 51% у березні. Із зрозумілих причин на Донбасі найменше опитаних, які сприймають майбутнє з надією (25%), і найбільше тих, хто відчуває страх (41%). Природним є й те, що дивиться в майбутнє з найбільшою надією та оптимізмом і найменше відчуває тривогу та страх молодь (**№ 19**).

- Доволі промовистий розподіл відповідей отримано на запитання “На Вашу думку, хто насамперед несе відповідальність за ту ситуацію, яка нині склалася в Україні?”. Загалом по виборці найбільше респондентів (50,4%) обрали відповідь “старє керівництво країни на чолі з В. Януковичем” (у березні було 54,4%). Російську Федерацію звинувачують 42,4% (на 7% більше, ніж у березні), а країни ЄС та США – 8,1% (майже на ті ж самі 7% менше, ніж у березні). На нове керівництво країни на чолі з П. Порошенком покладають відповідальність 37,8%. Четверте місце посів “самокритичний” варіант відповіді “самі громадяни України” - 13,2% (**№ 20**).

- Спостерігається регіональна поляризованість оцінок. Найменше тих, хто вважає винним В. Януковича та його оточення, на Донбасі – 35,6%, найбільше – на Півдні – 57,3%. А тих, хто звинувачує нове керівництво на чолі з П. Порошенком, найбільше на Сході (47,7%), і зокрема на Донбасі (49,2%), найменше – Заході (23,7%) (**№ 20, у регіональному розрізі**).

- У цілому по вибірці співвідношення тих, хто згоден/незгоден, що ЄС та США повинні допомагати Україні більш активно, залишається практично незмінним з травня ц. р. і становить відповідно 63,4% і 18,6% (**№ 21**).

При цьому 43,6% опитаних вважають, що Європа та США залишили нас сам на сам з агресором; 31,9% із цим не згодні; 20,9% не визначились; 3,6% заявили, що їм це байдуже (**№ 22**).

Отож закономірно, що майже 40% опитаних вважають: за ситуації, яка складається, Україна має відновити свій ядерний потенціал з метою забезпечення власного суверенітету і територіальної цілісності; не погоджуються із цим 34%; іншої думки дотримуються 2%; не визначилися 24% (**№ 23**).

18. Розподіл відповідей на запитання “Як Ви вважаєте, події в Україні розвиваються у правильному чи неправильному напрямі?” (у %)

	Березень 2014 р.		Жовтень 2014 р.	
однозначно у правильному	6,1	25,6	6,3	32,2
скоріше у правильному	19,5		25,9	
скоріше у неправильному	25,4	45,0	24,3	38,3
однозначно у неправильному	19,6		14,1	
важко відповісти	29,4		29,3	

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Макрорегіони			
	Західний	Централь- ний	Східний	Південний
У правильному (однозначно у правильному + скоріше у правильному)	29,8	33,5	37,6	18,1
У неправильному (скоріше у неправильному ні + однозначно у неправильному)	36,4	29,3	46,0	50,5
важко відповісти	33,9	37,1	16,4	31,4

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
У правильному (однозначно у правильному + скоріше у правильному)	36,4	31,3	31,1
У неправильному (скоріше у неправильному ні + однозначно у неправильному)	38,5	38,4	38,4
важко відповісти	25,0	30,3	30,5

19. Розподіл відповідей на запитання “Які почуття Ви переживаєте, думаючи про майбутнє країни?” (у %)

	Березень 2014 р.	Жовтень 2014 р.
надію	36,9	41,5
оптимізм	12,6	15,4
впевненість у майбутньому	7,0	10,3
песимізм	7,5	10,7
тривогу	51,0	46,3
страх	30,5	24,7
інше	4,0	2,6
важко відповісти	3,5	4,0

Примітка. Сума перевищує 100%, оскільки респонденти мали можливість обирати кілька варіантів відповіді.

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Макрорегіони				
	Західний	Централь- ний	Східний (з Донба- сом)	Донбас	Південний
надію	45,1	40,8	38,2	25,1	44,7
оптимізм	14,7	13,7	17,2	9,2	17,5
впевненість у майбутньому	11,8	12,2	5,8	7,9	13,1
песимізм	13,9	10,8	9,3	12,4	6,8
тривогу	44,1	42,5	50,0	51,7	53,4
страх	19,8	22,8	28,5	41,0	31,6
інше	3,1	1,7	2,8	3,8	3,4
важко відповісти	2,2	5,2	4,6	7,6	2,4

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
надію	43,8	43,2	37,6
оптимізм	19,7	15,9	12,1
впевненість у майбутньому	14,5	10,0	8,0
песимізм	10,6	11,1	10,1
тривогу	35,5	46,7	52,2
страх	21,9	23,8	27,5
інше	2,7	2,5	2,5
важко відповісти	5,4	3,1	4,5

20. Розподіл відповідей на запитання “На Вашу думку, хто насамперед несе відповідальність за ту ситуацію, яка нині склалася в Україні?” (у %)

	Березень 2014 р.	Травень 2014 р.	Жовтень 2014 р.
старе керівництво країни на чолі з В. Януковичем	54,4	53,7	50,4
нове керівництво країни на чолі з П. Порошенком	39,1	43,2	37,8
Російська Федерація	35,3	40,4	42,4
країни Європейського Союзу та США	14,9	12,2	8,1
самі громадяни України	11,8	9,9	13,2
місцева влада	1,3	8,4	6,5
інший	2,3	1,0	1,8
важко відповісти	3,9	3,0	7,5

Примітки. 1. Сума перевищує 100%, оскільки респонденти мали можливість обирати кілька варіантів відповіді.

2. Під час опитувань, що проводилися в березні і травні, другу альтернативу цього запитання було сформульовано так: “нове керівництво країни на чолі з О. Турчиновим та А. Яценюком”.

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Макрорегіони				
	Західний	Центральний	Східний (з Донбасом)	Донбас	Південний
старе керівництво країни на чолі з В. Януковичем	52,7	53,5	42,7	35,6	57,3
нове керівництво країни на чолі з П. Порошенком	23,7	37,5	47,7	49,2	43,7
Російська Федерація	57,8	40,7	34,3	19,6	35,0
країни Європейського Союзу та США	8,0	6,5	9,1	9,5	10,7
самі громадяни України	15,9	14,6	9,9	8,5	11,7
місцева влада	10,0	6,5	2,5	2,8	9,7
інший	1,2	2,7	1,2	1,9	1,5
важко відповісти	3,5	5,3	12,9	16,7	8,3

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
старе керівництво країни на чолі з В. Януковичем	52,3	52,1	47,0
нове керівництво країни на чолі з П. Порошенком	35,6	37,3	40,0
Російська Федерація	44,2	42,6	40,9
країни Європейського Союзу та США	6,4	7,1	10,4
самі громадяни України	13,8	14,6	10,8
місцева влада	6,9	7,2	5,2
інший	2,2	1,9	1,3
важко відповісти	8,4	6,4	8,3

21. Розподіл відповідей на запитання “Як Ви вважаєте, чи повинні ЄС та США допомагати Україні більш активно?” (у %)

	Травень 2014 р.		Жовтень 2014 р.	
цілком так	32,7	59,5	32,6	63,4
скоріше так	26,8		30,8	
скоріше ні	7,6	21,6	9,6	18,6
зовсім ні	14,0		9,0	
важко відповісти	13,2		14,9	
мені це байдуже	5,7		3,0	

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Макрорегіони			
	Західний	Централь- ний	Східний	Південний
Так (цілком так + скоріше так)	81,6	71,6	42,3	55,3
Ні (скоріше ні + зовсім ні)	8,4	17,0	26,9	24,3
важко відповісти	9,0	9,5	24,7	18,4
мені це байдуже	1,0	1,9	6,1	1,9

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
Так (цілком так + скоріше так)	70,1	63,8	59,0
Ні (скоріше ні + зовсім ні)	15,8	18,5	20,5
важко відповісти	11,9	14,8	16,9
мені це байдуже	2,2	2,8	3,6

22. Розподіл відповідей на запитання “Чи згодні Ви з тими, хто вважає, що Європа і США залишили нас сам на сам з агресором?” (у %)

цілком згоден	18,1	43,6
скоріше згоден	25,5	
скоріше не згоден	22,7	31,9
зовсім не згоден	9,2	
важко відповісти	20,9	
мені це байдуже	3,6	

У регіональному розрізі:

	Макрорегіони			
	Західний	Центральний	Східний	Південний
Згоден (цілком згоден + скоріше згоден)	55,7	51,7	25,3	41,8
Не згоден (скоріше не згоден + зовсім не згоден)	28,2	28,7	38,7	31,1
важко відповісти	14,5	17,0	29,0	25,2
мені це байдуже	1,6	2,6	6,9	1,9

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
Згоден (цілком згоден + скоріше згоден)	45,2	45,2	40,5
Не згоден (скоріше не згоден + зовсім не згоден)	34,5	30,5	32,2
важко відповісти	18,0	20,6	23,0
мені це байдуже	2,2	3,7	4,3

23. Розподіл відповідей на запитання “*Чи вважаєте Ви, що за ситуації, яка складається, Україна має відновити свій ядерний потенціал з метою забезпечення власного суверенітету і територіальної цілісності?*” (у %)

	Березень 2014 р.	Жовтень 2014 р.
скоріше так	39,5	39,6
скоріше ні	32,9	34,3
інша думка	2,7	2,0
важко відповісти	24,9	24,1

У регіональному розрізі:

	Макрорегіони			
	Західний	Центральний	Східний	Південний
скоріше так	46,9	43,6	27,2	45,1
скоріше ні	29,6	29,3	44,5	32,0
інша думка	1,4	3,6	1,2	0,5
важко відповісти	22,0	23,5	27,2	22,3

У віковому розрізі:

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
скоріше так	46,7	39,4	35,5
скоріше ні	28,4	34,4	37,6
інша думка	2,5	2,0	1,8
важко відповісти	22,5	24,2	25,1